

S.O.S. İSTANBUL FİKİR PROJESİ YARIŞMASI 2019 JÜRİ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

İSTANBUL SERBEST MİMARLAR DERNEĞİ
S.O.S. İSTANBUL FİKİR PROJESİ YARIŞMASI 2019
JÜRİ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI
30 Aralık 2019

S.O.S. İstanbul Fikir Projesi Yarışması 2019'un ikinci aşama sunumları 21 Aralık 2019 Cumartesi günü Zemin İstanbul'da gerçekleştirildi. Oturuma asil jüri üyeleri Yavuz Selim Sepin, Deniz Aslan, Ayşen Ciravoğlu, Arzu Erdem, Oral Göktaş, Burcu Serdar Köknar, Dilgün Saklar; yedek jüri üyesi Erhan Vural, raportörler Gülriz Demirer ve Beril Sarısakal'in yanı sıra 11 katılımcı ekip katıldı.

İkinci aşamaya geçmeye hak kazanan 11 katılımcı ekip sunumlarını, kendileri için ayrılan 10 dakika içerisinde kendi belirledikleri yöntemler ile jüri ve oturdaki diğer izleyiciler karşısında gerçekleştirdiler. Devam eden on dakikadaki soru-cevap seansında ise jüri üyeleri, katılımcı ekiplerden projeleriyle ilgili detaylı bilgi alabilme ve katılımcı ekiplerle yorumlarını paylaşabilme imkanı buldular.

Tüm proje sunumlarının ardından jüri, kapalı bir oturumda ikinci aşama değerlendirmelerini gerçekleştirdi. Bu değerlendirme neticesinde şartnamede belirtilmiş olan beş eşdeğer mansiyon ödüllerinin sayıca üçe düşürülmesine ve kaldırılan iki mansiyon ödülü yerine "Jüri Teşvik Ödülü" başlığı altında yeni bir ödül grubu oluşturulmasına karar verildi.

Yapılan oylamalar neticesinde 75108 rumuzlu "Kapitalopolis" projesi oybirliği ile birinci, 73814 rumuzlu "Kesişim Kümesi" projesi oybirliği ile ikinci, 85164 rumuzlu "İz-De – cadDEmiryolu" projesi oybirliği ile üçüncü seçildi. "İstasyon", "Sudaki Dokuma" ve "Yaratıcı Pratikler – Oyun" projeleri oybirliği ile Eşdeğer Mansiyon ödüllerine layık görüldü. "Abluka", "Ünite İstanbul", "İstanbul-Su-Aidiyet" ve "Zoopolis" projeleri ise Jüri Teşvik Ödülü ile ödüllendirildi.

72319 rumuzlu "İstanbul Noktürnleri" isimli projenin ise yarışma ilanından önce çeşitli kaynaklarda yayınlanmış olduğu tespit edildi. Bu durum 20 Eylül 2019 tarihinde yayınlanan soru-cevapta belirtilen "[...] teslim edilecek projelerin S.O.S. İstanbul Fikir Projesi Yarışması 2019 için üretilmiş, özgün projeler olması beklenmektedir." ibaresi ile ters düşmesi nedeniyle jüri tarafından değerlendirme dışı bırakıldı.

S.O.S. İstanbul Fikir Projesi Yarışması 2019'un kolokyum ve ödül töreninin 10 Ocak 2020 Cuma günü saat 17.00'de Zemin İstanbul'da düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Birincilik (5.000-TL + Zeugma Antik Kent Gezisi): Kapitalopolis
İkincilik (4.000-TL + Zeugma Antik Kent Gezisi): Kesişim Kümesi
Üçüncülük (3.000-TL): İz-De – cadDEmiryolu

Eşdeğer Mansiyon (2.000-TL): İstasyon
Eşdeğer Mansiyon (2.000-TL): Sudaki Dokuma
Eşdeğer Mansiyon (2.000-TL): Yaratıcı Pratikler – Oyun

Jüri Teşvik Ödülü (1.000-TL): Abluka
Jüri Teşvik Ödülü (1.000-TL): Ünite İstanbul
Jüri Teşvik Ödülü (1.000-TL): İstanbul-Su-Aidiyet
Jüri Teşvik Ödülü (1.000-TL): Zoopolis

S.O.S. İSTANBUL FİKİR PROJESİ YARIŞMASI 2019
İKİNCİ AŞAMA DEĞERLENDİRMESİ
JÜRİ RAPORU

“Kapitalopolis” 05 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 75108):

“Kapitalopolis” isimli proje, kentin farklı ölçekteki S.O.S. çağrısında bulunan noktalarını saptamada verdiği çaba ve bu kentsel meselelere yaklaşımındaki bütüncül bakışı nedeniyle jüri tarafından Birincilik ile ödüllendirilmiştir.

“Kesişim Kümesi” 46 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 73814):

“Kesişim Kümesi” isimli proje, İstanbul kent içi ulaşımındaki düğüm noktalarına eleştirel yaklaşımı ve bu süreçte zengin tasarım araçlarını kullanarak özgün öneriler üretmesi nedeniyle jüri tarafından İkincilik ile ödüllendirilmiştir.

“İz-De – cadDEmiryolu” 18 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 85164):

“İz-De” isimli proje, kente dair atıl bir altyapıyı yeniden şehrin parçası haline getirme gayesi ve getirdiği incelikli yapılaşma önerisi aracılığıyla bu altyapıya kullanım değeri kazandırma fikri nedeniyle jüri tarafından Üçüncülük ile ödüllendirilmiştir.

“İstasyon” 44 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 57492):

“İstasyon” isimli proje, İstanbul için kurduğu yakın gelecek senaryosunda kullanım dışı kalacak benzin istasyonlarını S.O.S. alanları olarak tespit ederek bu istasyonları konumlarına göre farklı kamusal programlarda kente katma niyeti ile olumlu değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra projenin, istasyonların kapladığı alanları -sahip oldukları mekânsal potansiyeli değerlendirmeden- arsalaştırma politikası gütmesi tartışmalı bulunmuş ve proje jüri tarafından Eşdeğer Mansiyon ile ödüllendirilmiştir.

“Sudaki Dokuma” 22 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 21635):

“Sudaki Dokuma” isimli proje, kent için önemli bir kriz durumuna olgun bir strateji ile yaklaşımı ve çözüm üretme sürecindeki farklı mecraları kullanma becerisi ile olumlu değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra projenin ele aldığı problemi yeni bir yapıım/malzeme teknolojisi tartışmadan oldukça konvansiyonel bir sonuç ile çözümlenmesi ve önerinin depolama bilgisini kapsamaması nedenleri ile proje jüri tarafından Eşdeğer Mansiyon ile ödüllendirilmiştir.

“Yaratıcı Pratikler | Oyun” 07 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 37581):

“Yaratıcı Pratikler | Oyun” isimli proje, kentin tüm kullanıcılarını dahil ettiği senaryosu aracılığıyla kente yeni bir deneyim kazandırması ve konumlandığı yerleri dönüştürme potansiyeli özellikleriyle olumlu bulunmuştur. Bunun yanı sıra projenin sürece dair söylemlerinin kısıtlı olması ve üretimin sonuç ürünlere odaklanması, projede kullanılması öngörülen atık malzemenin ana kullanıcı olan çocuklar için güvenli bir malzemeye dönüştürülme olasılığının proje dahilinde tartışılmaması nedenleriyle proje jüri tarafından Eşdeğer Mansiyon ile ödüllendirilmiştir.

“Abluka” 26 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 42961):

“Abluka” isimli proje, yenilikçi bir üretim tekniği önermesine rağmen yapma bilgisini bu yenilikçi projeksiyonla üretmemesi ve konvansiyonel bir yapıım biçimi öngörmemesi, mekânsal kullanım senaryolarının bu yenilikçi projeksiyon ile örtüşmemesi ve İstanbul’un uzak geleceği için kurduğu hipotezin tartışmalı bulunması nedenleriyle jüri tarafından Jüri Teşvik Ödülü ile ödüllendirilmiştir.

“Ünite İstanbul” 10 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 85016):

“Ünite İstanbul” isimli proje, gündelik kent deneyimlerini irdelerken kentin boşluklarını yapısal olarak bloke edici ve kalıcı bir strüktürle dolduracak bir çözüme gitmiş olması sebebiyle jüri tarafından Jüri Teşvik Ödülü ile ödüllendirilmiştir.

“İstanbul-Su-Aidiyet” 14 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 39085):

“İstanbul-Su-Aidiyet” isimli proje, kentin en önemli sorunlarından birini derinlikli bir araştırma süreci ile ele almasıyla jüri tarafından olumlu bulunmakla birlikte bu soruna mekânsal bir karşılık üretmemesi ve kent hakkı konusunda indirgemeci yaklaşımı ile eleştirilmiş ve jüri tarafından Jüri Teşvik Ödülü ile ödüllendirilmiştir.

“Zoopolis” 71 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 35891):

“Zoopolis” isimli proje, sokak hayvanlarını kent kullanıcıları olarak odağa alması nedeniyle olumlu bulunmakla birlikte projenin sadece kuşlara odaklanması, sürecin devamlılığına dair detayları kapsamaması, sokak hayvanları ile kentlilerin çoklu yaşantı hallerini irdelememesi nedenleriyle jüri tarafından Jüri Teşvik Ödülü ile ödüllendirilmiştir.

S.O.S. İSTANBUL FİKİR PROJESİ YARIŞMASI 2019 JÜRİ RAPORU

İSTANBUL SERBEST MİMARLAR DERNEĞİ
S.O.S. İSTANBUL FİKİR PROJESİ YARIŞMASI 2019
BİRİNCİ AŞAMAYI GEÇEN PROJELER
JÜRİ RAPORU

20 KASIM 2019

GENEL DEĞERLENDİRME

Tüm katılımcıların ikinci aşamada önerilerini kavramsal ve mekânsal olarak daha yüksek bir çözümlükte sunmaları beklenmektedir. Özellikle kent üzerine önerilen senaryoların nasıl temellendirildiğinin rafine bir anlatımı ve sonrasında önerilen kurgunun detaylı bir çıktısı beklenmektedir. Bazı önerilerin farklı coğrafyalarda da karşılıkları olsa da, İstanbul vurgusu unutulmamalıdır.

İkinci aşamadaki anlatım tekniklerinin, özellikle teslim edilecek paftalara ek olarak sunum formatının avantajları da kullanılarak düşünülmesi ve projenin senaryosuna uygun olarak özelleştirilmesi beklenmektedir.

05 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 75108):

“kapitalopolis | kapitalosen çağında bir kent”

Öneri, İstanbul’un kentsel dinamiklerini büyük ölçüde değiştirme gücü olan mega projelere eleştirel bir niyetle yaklaşır. Kapitalizmin dönüştürücü gücü olumsuz konotasyonları (burada, konotasyon bir sözcüğün ya da olma halinin birincil ve edebi anlamlarının yanı sıra insanda uyandırdığı duygu ve düşünceleri ifade etmek üzere kullanılmaktadır) üretimleri ve sonuçları ile tartışılmaktadır. Mega projeler, olası sebep-sonuç ilişkileri ile tartışmaya açılmaktadır.

Jüri, öneriyi bu içeriği ile olumlu ve gelişmeye açık olarak değerlendirmiştir. İkinci aşamada kent belleğinde yer eden sosyal ve fiziksel depremlerle yıkım süreçlerinin kentin yokluk/varlık ikilemleri ve bu ikilemle belirlenen kaderiyle ilişkilendirerek ele alınması ve başka bir İstanbul düşü/düşüncesi ile geliştirilmesi beklenmektedir.

07 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 37581):

“yaratıcı pratikler | oyun”

Metropolün merkezinde konumu ve yerleşik/geçici heterojen kullanım ve kullanıcılarıyla özelleşen bir yerleşmesinde çocuk kullanıcı öncelikli karşılaşma ve oyun alanlarının geliştirilme potansiyeli çalışmanın temel önermesi olarak tanımlanabilir. Kullanım dışı artık alanların geçici/kalıcı olarak kullanım değeri kazanması hedeflenir. Öneri; jüri tarafından hedef kullanıcısı ve kent içinde yaygınlaştırılabilme olasılığı açısından olumlu bulunmuştur.

Jüri, kolektif bir irade ile gerçekleştirilebileceği savunulan önerinin gerçekleştirme sürecinde kim tarafından, nasıl bir irade ile, hangi kaynakları kullanarak üretileceği ve yine kim tarafından ve nasıl bir irade ile sürdürülebileceğine ilişkin senaryonun da geliştirilmesini beklemektedir.

10 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 85016):

“ünite İstanbul”

İstanbul'un gündelik kent deneyimindeki acilen düşünce üretilmesi gereken, zorlayıcı durumlarından birine yine gündelik bir öneri ile yaklaşan öneri olumlu bulunmuştur. Kentin yoğun kesişim noktalarındaki verilerin okunması ve bu verilerin hem kentli ile paylaşılması hem de işlenerek mekânsallaşması fikri önerinin güçlü yanıdır.

Ancak her ne kadar veriler kullanılarak tasarımın çeşitli noktalarda farklılıklar göstereceği düşünülmüş olsa da, jüri, ikinci aşamada önerinin geliştirilmesinde yarışmacının, değişimin ötelenebileceği, bu yolla mekânsal kısıtlılıkların azaltılabileceği, anlık değişimlerin de konuya dahil edilebileceği ve ünitenin çoklu hallerinin kente etkilerinin göz önünde bulundurulduğu senaryoları da araştırmasını önermektedir.

14 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 39085):

“yeni dünya düzeni ve tüketim alışkanlıklarının başkalaşması üzerine bir deneme”

Projenin kavramsal çerçevesi ve yaptığı araştırmanın derinliği olumlu bulunmuştur. Jüri, global bir sorunun İstanbul iz düşümünün tarihsel ve güncel araştırmasının projenin çıkış noktası olmasını olumlu bulmuştur. Hem bireysel hem de kurumsal düzeyde farkındalık senaryoları önerilmesi de olumlu bulunmuştur fakat bu senaryoların adeta bir reklam kampanyası ve ödül sistemi üzerinden senaryolaştırılması tartışmalı bulunmuştur. Jüri farklı mecraların farkındalık yaratmak için kullanılmasını olumlu bulsa da, önerilen farkındalık senaryosunun tek başına uçucu olabileceğini düşünmektedir.

Jüri yarışmacıdan ikinci aşama için farklı yaş grupları ve farklı sosyal sınıflar için çeşitlendirilebilir detaylı senaryolar beklemektedir. Mimarlık pratiğinin bu senaryoları sıradanlaştırmanın aksine, daha da proaktif yapabilme potansiyeli olabileceği de unutulmamalıdır.

18 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 85164):

“iz – caddemiryolu”

Kentin en katmanlı alanından, en eski topoğrafyasından güncel altyapı konusunu ele alışıyla öneri, jüri tarafından olumlu bulunmuştur. Bu özel kent parçasının bugünkü durum tespitleri değerlidir. Kamusal alan ile mahalle yaşantısının demiryolu üzerinden okunması öneriyi besleyici niteliktedir.

Jüri ikinci aşamada önerinin, bu bakış ve yaklaşımlar ile daha bütüncül ilişkiler gözetilerek geliştirilmesini, mobilyanın ötesinde bütüncül etkileri karşılayabilecek, kentsel ilişkileri daha güçlü kurabilecek mekânsal çözümlerin araştırılmasını, çoğaltılmasını ve temsil edilmesini beklemektedir.

21 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 72319):

“İstanbul noktürnleri: karşılaşmalar üzerinden gece halleri”

Metropolün gece yaşantısı ve tekinsizlik olgusunu tartışmaya açan öneri jüri tarafından olumlu ve geliştirmeye açık bulunmuştur. Gündüz tamamı ile tanımlı işlevleri ile gündelik hayata eklenen kent nesnelere gece, eklenen özellikleri ile tekinsizlikle baş etme gücü kazanan başka kent nesnelere dönüşür.

Jüri ikinci aşamada yarışmacıdan, nesnelere kentte nasıl bir ağ oluşturacaklarını araştırmasını ve malzeme ve detay kararlarının (dönüştürülmüş malzeme, enerji sakınımı, kentsel ağ, güvenli, iz...) geliştirilmesini beklemektedir.

22 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 21635):

“sudaki dokuma”

Küçükçekmece'nin deprem sonrası tüm altyapıları ile sular altında kalacağı savı ile önerilen katmanlı yapı, ele aldığı erişim ve servisler ile son derece olumlu bulunmuştur.

Jüri, önerinin özellikle teknolojik boyutun depolama ve sahaya geliş senaryolarını da içerecek düzeyde geliştirilmesini ve hem teknik detaylarının hem de gündelik kullanımının anlatımını beklemektedir.

26 Sıra Numaralı Proje Rumuz: 42961):

“abluka”

Dronelerin yakın gelecekte gündelik hayatımıza daha fazla dahil olma olasılığı her geçen gün artmakta. Projenin bu güncel durumu İstanbul'un güncel meseleleri üzerinden okuması olumlu bulunmuştur. Ancak jüri kentin sorunlu bölgeleri ile ilgili birincil karar veren mekanizmanın yapay zeka ile sınırlı kalmasının, projenin potansiyellerini tam olarak kullanmasının önünde bir kısıt olabileceğini, sürecin başlangıcında da daha katılımcı ve hibrit senaryoların denenebileceğini düşünmektedir. Ayrıca bu yeni teknolojinin yapım yönteminin alışlagelmiş bir grid sisteme indirgenmiş olması sorgulanmış, yapay zekanın insan gibi tasarlamasını, dronelerin da yine insan gibi inşa etmesini sorunlu bulmuştur.

Jüri yarışmacıdan ikinci aşama için karar verme, tasarlama ve inşa etme süreçlerini önerilen yeni teknolojinin potansiyellerini daha kapsamlı ve yenilikçi düşünerek tekrar yorumlamasını beklemektedir. Yine bu aşamada gridin içine yerleşen ikincil mekanların da hem mekânsal hem de işlevsel çözümlülüğünün artırılması beklenmektedir.

44 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 57492):

“istasyon”

Akaryakıt istasyonlarının olası bir yeşil gelecekte neye dönüşebileceğini gündeme taşıyan proje mevcut sorunlara/sorunları yaratan meselelere yaratıcı yaklaşımı itibariyle başarılı bulunmuştur. Salt yeşil bir enerjiye dönüşümün ötesinde bu alanların farklı kullanımlara da olanak tanınması yeni kentsel gelecek açısından potansiyel taşıyan bir başlangıç oluşturmaktadır.

Jüri, önerinin noktasal bir çözümün ötesinde kente yayıldığındaki farklı niteliklerinin senaryolaştırılmasını ve bu bütünün kent için nasıl olasılıklar yaratacağının ayrıntılandırılmasını önermektedir. Bu kapsamdaki mekânsal önerilerin de jenerik çözümlerin ötesine taşınması beklenmektedir.

46 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 73814):

“kesişim kümesi”

Değişen İstanbul'un metrobüs güzergâhı üzerinden bir kesişim kümesi olarak okunması ve bu hat üzerinden bir kentsel kurgu fikri ve son derece nitelikli ideogramatik ve yaşantısal ifadeler olumlu bulunmuştur.

Jüri, özellikle alt ve üst yapıların dizimsel anlatımının ve mekânsal organizasyonlarının geliştirilmesini tavsiye etmektedir.

71 Sıra Numaralı Proje (Rumuz: 35891):

“zoopolis”

Önerme kamusal alanın sadece insanlar için var olmadığı, kolektif yaşamın bir parçasının da hayvanlar olduğu, potansiyel sunan bir fikir üzerine temellendirilmiştir. Buna ek olarak tarihsel süreç içinde de özellikle İstanbul’un hayvanlar için yapılmış mimarinin bir parçası olmuş yaşam alanları bu önerme ile hatırlatılmıştır. Yarışmacıların, İstanbul’daki mevcut yapı stokunun ve olası yeni yapıların kentteki diğer canlıların yaşantısına olan etkilerini bir potansiyel olarak benimsemeleri olumlu bulunmuştur.

Jüri ikinci aşamada, konunun çok daha detaylı ve spesifik olarak ele alınmasını, önerilen yaşam alanlarına dair somut çözümler ve olasılıkların jenerikleşmeden sistematikleştirilmesini beklemektedir.